

HAVALİMANLARI: İSTANBUL EN ESKİLERDEN BİRİ

Havalimanları, 100 yıldır ülkelerin ve buldukları kentlerin ekonomisini etkiliyor. Ticaret ve turizmin gelişmesi havalimanlarının sayı ve konumuyla ilişkilidir. Havalimanlarının dünya ekonomisindeki payı, 1949'da ilk jet yolcu uçağı olan de Havilland Comet'in ilk uçuşunun ardından hızlanarak arttı. Jet yolcu uçakları; uçuş sürelerini kısalttı, yolcu sayısını artırdı ve dünyanın her noktasına uçuş olanağını doğurdu. Havalimanlarının boyut ve sayıları artarken dünya ekonomisindeki payları da artıyor. Yükte hafif paha ağır ürünler hava yoluyla taşınır. Dünya ekonomisinin 2 trilyon dolarlık kısmı havalimanı kaynaklıdır. Yıllık milli geliri bundan fazla olan 8-9 ülke vardır. Dünyanın en eski havalimanı, ABD'de Maryland'da 1909'da kurulan ve günümüzde de aktif olan College Park Havalimanı'dır. İlk kontrol edilebilir uçağı icat eden ABD'li Wright kardeşlerden Wilbur Wright, ürettikleri iki askeri uçakla, College Park Havalimanı'nda ABD'nin ilk askeri pilotlarını eğitmişti. En eski havalimanlarından diğeri; 1911'de kurulan Hamburg (Almanya) ve Shoreham (İngiltere) havalimanlarıdır. Ülkemizin sahip olduğu ilk askeri uçaklar, 1912'den itibaren İstanbul'da Yeşilköy civarında yaptırılan ve içinde iki hangar ile havacılık okulu bulunan havalimanını kullandı. Yeşilköy Havalimanı, 1933'ten itibaren sivil uçaklara da hizmet verdi. Yeşilköy'de, 1953 yılında büyük bir araziye uluslararası havalimanı yapıldı. Yeşilköy, 1985'te modernleştirilerek Atatürk Havalimanı adını aldı. Bu havalimanındaki terminal binalarının alanı, zamanla 300 bin metrekareye ulaştı.

Dünyanın ilk havalimanı olan College Park'ta bir uçuş (1912)

En büyük havalimanları

Dünyadaki 900 havayolu şirketi 22 bin adet yolcu ve kargo uçağına sahiptir. Bu uçakların sayısının 2032'de 43 bine ulaşması bekleniyor. Uzmanlar, 2015 yılında 3,6 milyar olan uçak yolcusu sayısının 2032'de 7 milyar olacağını açıkladı. Önümüzdeki 20 yılda ABD'nin toplam olarak 18,3 milyar, Çin'in de

16,9 milyar uçak yolcusu taşıyacağı öngörülüyor. Hava yolu pazarında payı en büyük olan ABD'nin, 2032'de Çin'in gerisinde kalacağı hesaplandı. Yolcu sayıları arttıkça havalimanlarının kapasiteleri de artıyor. Dünyanın en büyük havalimanı, 1999'da açılan ve 78 bin hektarlık araziye sahip olan Kral Fahd Uluslararası Havalimanı'dır. İkinci sırada; 13.726 hektarlık araziye yaptırılan ve 1995'te açılan ABD'nin Denver Uluslararası Havalimanı yer alır. Üçüncü büyük havalimanı; 1974'te 7800 hektarlık arazi üzerine yaptırılan Dallas/Fort Worth Uluslararası Havalimanı'dır. Diğer büyük havalimanları sırasıyla: Shanghai Pudong (Çin), Charles de Gaulle (Fransa), Madrid Barajas (İspanya), Bangkok (Tayland), Chicago O'Hare (ABD), Kahire (Mısır) ve Pekin (Çin) havalimanlarıdır. Dünyanın en kalabalık havalimanı, 2015 yılında 101,5 milyon yolcuya hizmet veren ABD'nin Hartsfield-Jackson Atlanta Uluslararası Havalimanı'dır. Atatürk Havalimanı; 2015 yılında 61,5 milyon yolcuya hizmet vererek dünyanın en fazla yolcu taşıyan 11. havalimanı oldu. Havalimanlarının; kentlerde ses ve hava kirliliği yaratması sıkça eleştirilmekte ve bazen de Japonya'da Narita Uluslararası Havalimanı'nın yapımı sırasındaki gibi protestolara neden olmaktadır. Hava yolu şirketleri de uyarıları göz önüne alarak daha sessiz ve daha az yakıt harcayan motorlar kullandıklarını söylüyorlar.

Prof. Dr. Ural Akbulut
ODTÜ Kimya Bölümü